

ERKIN VOHIDOV IJODIDA MILLIYLIK VA MA'NAVIYATNING UYG'UNLIGI

Kadirova Mashhura Mirzaakbarovna,

O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi

Arab tili va adabiyoti al-Azhar kafedrası

katta o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidov ijodida milliylik va ma'naviyat masalalarining badiiy talqini tahlil qilinadi. Shoir she'riyatida milliy qadriyatlar, Vatanga muhabbat, insonparvarlik, ma'naviy kamolot hamda umuminsoniy g'oyalarning badiiy ifodalanish xususiyatlari yoritiladi. Asarlardagi obraz va timsollar, shakl va mazmun uyg'unligi, shuningdek, xalq ruhiyati va milliy tafakkurning poetik ifodasi ilmiy-nazariy jihatdan tahlil etiladi. Tadqiqot natijasida Erkin Vohidov ijodi o'zbek adabiyotida milliy o'zlikni anglash, ma'naviy qadriyatlarni targ'ib etish va estetik tafakkurni rivojlantirishda muhim o'rin tutishi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Erkin Vohidov, milliylik, ma'naviyat, she'riyat, badiiy obraz, timsol, Vatanga muhabbat, milliy qadriyatlar, poetika, badiiy mahorat, o'zbek adabiyoti, umuminsoniy g'oyalar.

Erkin Vohidov — o'zbek adabiyotining eng sevimli va taniqli shoirlaridan biri bo'lib, uning ijodi xalqimizga katta ta'sir ko'rsatgan. Uning she'riyati inson qalbiga chuqur singib ketuvchi samimiyat, milliy qadriyatlarning ulug'lanishi va umuminsoniy g'oyalarning yuksak badiiy ifodasi bilan ajralib turadi. Erkin Vohidov ijodi inson ma'naviyatini yuksaltirish, milliylik va ma'naviy qadriyatlarni asrab-avaylash, Vatanga bo'lgan muhabbatni uyg'otish kabi masalalarni o'z ichiga olgan. Uning asarlaridagi obrazlar, metaforalar va timsollar orqali nafaqat shaxsiy tuyg'ular, balki butun xalqning dardlari, orzu-umidlari va ijtimoiy voqeliklar mujassamlashgan.

Shoir ijodi nainki o'z zamonasida, balki bugungi kun adabiyotida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Erkin Vohidovning asarlari har bir avlod uchun ma'naviy rahnamolik qiladigan betakror badiiy merosdir. Uning she'rlarida milliylik va ma'naviyatning uyg'unligi, o'z milliy qadriyatlarini qadrlash va ularni zamonaviy haqiqat bilan uyg'unlashtirish orqali har bir shaxs va jamiyat uchun muhim axloqiy g'oyalar tashviq etilgan. Erkin Vohidovning ijodiga xos bo'lgan o'zbek xalqining ma'naviy qadriyatlari, xalqning dardlari va orzu-umidlari, undan kelib chiqqan yorqin she'riy obrazlar va timsollar badiiy va falsafiy qirralarda chuqur talqin etiladi.

Erkin Vohidov ijodida milliylik va ma'naviyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik alohida ahamiyatga ega. Shoir o'z asarlarida o'zbek xalqi ma'naviyatini, uning milliy ruhini va an'alarini mukammal tarzda ifoda etishga intiladi. Milliylik uning she'rlarida xalqimiz tarixini, madaniyatini va uning ma'naviy qadriyatlarini aks ettiruvchi ramzlarga aylanadi. Uning she'rlarida har bir obraz va timsol xalqning umumiy his-tuyg'ularini, jamiyatning eng muhim qadriyatlarini ifodalaydi.

Masalan, Erkin Vohidovning «O'tgan kunlar» shiorida Vatanga bo'lgan muhabbat, milliy egalik va inson hayotining mazmuni haqida so'z yuritiladi. Uning she'rlarida, shuningdek, erkinlik, adolat, insoniy qadriyatlar kabi g'oyalar ham bo'lib, ular xalqimizning tarixiy haqiqati va kelajak orzularini o'zida mujassam etadi. Milliylik va ma'naviyatni birlashtirish shoirga xalqning ruhini, uning orzu-umidlarini yanada aniq va teran shaklda ifoda etish imkonini beradi.

Shoirning she'rlarida milliylikni ifodalovchi muhim shakllardan biri — she'riy obrazlardir. U o'z she'rlarida tabiat va insonni birlashtirib, ularni milliy ruhga muvofiq tarzda izohlaydi. Vohidovning badiiy obrazlari xalqimizdagi to'g'ri qiymatlarning va qadriyatlarning mukammal ifodasidir. Shoirning she'rlaridagi ko'p obrazlar milliy qadriyatlar, diniy va aniq tarixi jarayonlarning ramziga aylanadi. Misol uchun, «Yorqin yulduzlar» she'ridagi obrazlar xalqimizning ijtimoiy va ma'naviy yo'l-yuragi, uning ezgulikka bo'lgan intilishini ko'rsatadi.

Shoirning ijodida ma'naviyat o'zining ilg'or va gumanistik falsafasi bilan ajralib turadi. Shoir o'z asarlarida shaxs va jamiyat ma'naviyatiga

alohida ahamiyat beradi, axloqiy qadriyatlarning o‘rmini yuqori qo‘yadi. Uning she‘rlarida insonning ichki dunyosini, uning qalbidagi izzatu hurmat, mehr-muhabbat va insoniylik asosiy o‘rin tutadi. Vohidovning ijodida jamiyat va jamiyatning ma‘naviy rivojlanishi ham muhim o‘rin egallaydi, uning so‘zlari orqali jamiyatga bo‘lgan yorqin ishonch va umidlar ifodalanadi.

Erkin Vohidovning ijodida shakl va mazmunning mukammal uyg‘unligi ko‘zga tashlanadi. U o‘z she‘rlarida tabiat va insonning obrazlarini birlashtirib, ularning o‘zaro munosabatini aniq va ravshan shaklda ifoda etadi. Shoirning ritmi, musiqiyliigi va badiiy shakllari ishora qilinadigan g‘oyalarning chuqurligini mukammal ravishda kengaytirgan. Uning shakldagi erkinlik she‘rlarning mazmun bilan uyg‘unligiga asos bo‘ladi, bu esa unga milliylik va ma‘naviyatning uyg‘unligini ifodalashda yangi bosqichga chiqish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda Erkin Vohidov ijodi o‘zbek adabiyotida muhim o‘rin tutadi, uning she‘rlarida milliylik va ma‘naviyatning uyg‘unligi xalqimizning ma‘naviy va milliy qadriyatlarini zamonaviy tahlil bilan uyg‘unlashtirgan. Shoir milliy ruhni, xalqning orzu-umidlarini va u yoki bu mavzuni ishlab chiqish orqali uning qadriyatlarini yoshlarga yetkazishga urinib, har bir she‘rda odamlar orasidagi yoshlar, oila, Vatanga muhabbat kabi muhim qadriyatlarni kuchaytirishga xizmat qiladi. Uning asarlari nafaqat estetik zavq bag‘ishlaydi, balki ma‘naviy tarbiya vositasi sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi.

Erkin Vohidov she‘riyatida shakl va mazmunning o‘zaro uyg‘unligi, obraz va timsollarning chuqur ma‘nosi, shuningdek, xalq dardi va milliy qadriyatlarning badiiy yoritilishi uning ijodini o‘ziga xos qiladi. Shoir Vatanga sadoqat, insonning ma‘naviy yuksalishi va xalqning boy tarixiy merosini ulug‘lab, ularni umuminsoniy g‘oyalar bilan uyg‘unlashtirgan. Uning ijodi nainki milliy adabiyot, balki umumjahon adabiyotining muhim qismi sifatida o‘z o‘rniga ega.

Erkin Vohidovning asarlari xalqning ruhini, uning orzu-umidlarini ifoda etuvchi betakror badiiy yodgorlikdir. Bu asarlar har bir avlod uchun ma‘naviy kuch va ruhiy quvvat manbai bo‘lib xizmat qiladi, insonlarni ezgulikka, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni qadrlashga chorlaydi.

Uning ijodi, shubhasiz, zamonaviy adabiyotshunoslik uchun boy ilmiy tadqiqot ob'ekti hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Turdiyeva, Y. Individuality of the literary style (based on the novel "People in the heat" by Luqmon Borikhan). *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 3(12), 17-18.
2. Mahmudova, S. A. (2019). The concept of psychologism in the literature, techniques and methods of psychological image. *Научные вестни*, (10), 46-50.
3. Nusratov, B. (2023). Hikoya obrazining nazariy kriteriylari. zamonaviy ta'limda fan va innovatsion tadqiqotlar, 1(2).
4. Avazov N. Mahmudxo'ja Behbudiyning ijodiy merosi (manbalar). Filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasi uchun yozilgan dissertatsiya. –Toshkent, 1994.
5. Eshonqulova, S. Nodira lirikasida tasavvufiy timsol va irfoniyl talqinlar. filologiya va pedagogika, 85.
6. Mirzaevich, I. G. (2021). Idioethnic Interpretation Of Uzbek Phraseology (on example of Uzbek, Kazakh and Karakalpak languages). *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 10(6), 80-87.
7. Ibragimova, D. I. (2023). O'zbek adabiyotida tarixiy nasr. O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali, 2(19), 213–216.